

Toporišičevo leto

11. 10. 2015–11. 10. 2016

Jože Toporišič

akademik prof. dr. Jože Toporišič

IZJAVA

Programski odbor Toporišičevo leto odločno nasprotuje razprodaji slovenskega jezika

Programski odbor Toporišičevo leto zgroženo ugotavlja, da slovenska univerzitetna elita poskuša brezsravno zapraviti »naš jezik, naše bogastvo« in zaradi kratkoročnih ekonomskih koristi nedržavotvorno izganja slovenski učni jezik iz slovenskih univerzitetnih predavalnic. Nasilno poangleženje skrivajo za leporečenjem o »skrbi za slovenski jezik« in prodajajo meglo s puhlico o tem, da je »skrb za uporabo slovenščine na univerzah /je/ naša skupna skrb«. Čigava skupna skrb v čigavem imenu? Rektorji slovenskih univerz so še enkrat pokazali, da jim je za slovenski jezik figo mar in čeprav se skrivajo za kolektivno (ne)odgovornostjo RK RS in se sklicujejo na »strokovnjake slaviste«, je sedaj popolnoma jasno, da je cesar nag! Novela zakona o visokem šolstvu na mestu, ki se dotika učnega jezika na slovenskih univerzah, ni »besedilo, predlagano s strani strokovnjakov slavistov«, ampak je cesarjevo novo angleško oblačilo, sprevrženo v premiso, da je slovensko visoko šolstvo treba internacionalizirati, in zmotni zaključek, da je to mogoče doseči le z uvajanjem angleških predavanj. Cesar se je tako razgalil, saj je zmotna logika več kot na dlani: internacionalizacija je trženje, povedano drugače, je (raz)prodaja slovenskega državnega visokošolskega izobraževanja, glavna ovira pri tem pa je le še slovenski učni jezik, ki ga je potrebno prodati za nekaj (kitajskih?) cekinov. Argument iz nevednosti? Ne, argument iz avtoritete in moči, saj je cesar prepričan, da ga bo glasovalni stroj slovenskega Parlamenta podprl.

Uvajanje angleščine v slovensko visoko šolstvo, tj. predavanje slovenskih profesorjev za slovenske študente na slovenskih državnih univerzah za denar slovenskih davkoplačevalcev, je primerljivo z narodnim izdajstvom in odpovedjo slovenstvu, saj odpira vrata anglikacije na vseh ravneh šolstva v Sloveniji in naprej v poslovno sporazumevanje ter končno v vsa področja javnega življenja (zamislimo si, kaj se bo dogajalo s sredstvi javnega obveščanja, pravnimi akti, politično in upravno oblastjo, vojsko in kulturnimi ustanovami).

Programski odbor Toporišičevo leto taki razprodaji slovenskega jezika in slovenskega visokega šolstva odločno nasprotuje. Opozarjamo na pozitivno jezikovno dediščino akademika Toporišiča, ki je resnično skrbel za razvoj in uveljavljanje slovenskega jezika. Če bi rektorji slovenskih univerz hoteli slediti tej dediščini, potem se danes ne bi pogovarjali o uvajanju angleških predavanj na slovenskih univerzah. Ustava Republike Slovenije jasno določa, kateri jezik je pri nas uradni jezik tudi v univerzitetnih predavalnicah in nihče nima pravice, da to ustavno načelo izigrava z izjemami in dopolnili in z za lasmi privlečenimi razlagami. Poslušamo razprave o tem, kaj je primerljivi študijski program, in predloge, da se lahko predava v angleščini, če je »del« študijskega programa tudi v slovenščini. Ali res ne razumemo več slovensko? Slovenščina je v Republiki Sloveniji uradni jezik! Slovenščina je državni jezik in predstavlja Slovenijo kot samostojno državo. Pika. Slovenska univerzitetna elita, RK RS, rektorji slovenskih državnih univerz, kar počnete, »to ni slovensko, to je beg v smer, ki jeziku ne prinaša blagora«, to je vedel akademik Toporišič, to vemo številni nemočni, ki sedaj spremljamo vaše nerazumno in nedržavotvorno obnašanje, ki ga v Toporišičevem letu razumemo kot posmeh 25-letnici samostojnosti Republike Slovenije: »Če bodo Slovenci uporabljali svoj jezik v vseh vlogah, ki jih uporabljajo, se za prihodnost jezika in naroda verjetno ni bati. Kakor hitro Slovenec začne govoriti angleško ali francosko, kot se, recimo, dogaja v znanosti, izgubi silo, ki je privlačila večino ljudi, da so se v 19. stoletju sredi tako rekoč nemške države uprli in povzdignili svoje slovenstvo.«

„Slovenščino je treba spoštovati tako, kot svoj jezik spoštujejo pripadniki velikih narodov.“

Sklicevanje rektorjev slovenskih univerz na »strokovnjake slaviste«, ki da podpirajo anglifikacijo slovenskih univerz, je tautologija brez primere. Protesti jezikoslovcev jih ne zanimajo, prav tako ne ugledni posamezniki, SAZU, Društvo slovenskih pisateljev, Slavistično društvo Slovenije, organizacije civilne družbe ... Uvajanje angleških predavanj na slovenske univerze je negativni elitizem, zanikanje slovenstva in slovenske Ustave, napačno razumevanje evropske jezikovne politike, internacionalizacije visokega šolstva in kakovosti izobraževanja. V Sloveniji kakovost ni angleščina, na slovenskih univerzah je garant kakovosti slovenski učni jezik. Rektorji slovenskih državnih univerz si morajo prizadevati za kakovost sporočila in ne za (vprašljivo) sporočilo v angleščini. Toporišič je bil jasen: »Slovenščino je treba spoštovati tako, kot svoj jezik spoštujejo pripadniki velikih narodov.«

Na tleh leže slovenstva stebri stari,
v domačih šegah vtrjene postave;
v deželi parski Tesel gospodari,
ječé pod težkim jarmam sini Slave,
le tujcam sreče svit se v Kranji žari,
ošabno nósjo tí pokonci gláve.
Al, de te jenja ta skeleti rana,
ne boš posnel Katóna Utikána!

Pokličemo na pomoč Prešerna? Ga morajo ponovno razložiti naši najuglednejši prešernologi? Izguba narodne samostojnosti, celovito razumevanje jezikovnega vprašanja in napačno razumljena globalizacija slovenskega univerzitetnega prostora: »Na tleh leže slovenstva stebri stari«.

Programski odbor Toporišičevo leto poziva rektorje slovenskih državnih univerz, da iz Novele umaknejo predlagano spremembo sedaj veljavnega 8. člena Zakona o visokem šolstvu in se glede slovenskega jezika začnejo obnašati državotvorno.

Programski odbor Toporišičevo leto poziva poslance v Državnem zboru Republike Slovenije, da preprečijo škodljive posledice anglifikacije slovenskega visokega šolstva in zavrnejo predlagani 1. člen Novele, ki se nanaša na učni jezik.

Programski odbor Toporišičevo leto poziva Vlado Republike Slovenije, da prepreči nedržavotvorno izrinjanje slovenščine iz slovenskih univerz in zaščiti slovenske študente, ki imajo pravico poslušati slovenska predavanja slovenskih profesorjev na slovenskih univerzah (pri tem je vsaka zastranitev s »primerljivimi študijskimi programi«, ali »deli študijskih programov«, ali »večjim številom tujih študentov« v predavalnicah nedopustna in neustavna). Zagotovi naj dovolj finančnih sredstev za nemoten razvoj slovenskega visokega šolstva, za njegovo internacionalizacijo in kakovost ter omogoči mednarodno primerljivost in odprtost slovenskega visokošolskega prostora, tako da pri tem ne bo prišlo do izrinjanja slovenskega jezika iz slovenskih predavalnic.

Programski odbor Toporišičevo leto poziva predsednika Republike Slovenije, predstavnika Republike Slovenije, da ob 25-letnici osamosvojitve opozori na škodljive poskuse izrinjanja slovenskega učnega jezika iz slovenskih univerzitetnih predavalnic in s svojo avtoriteto zagotovi državotvorni pomen slovenskega jezika kot uradnega jezika v Republiki Sloveniji, torej tudi njegovo neokrnjeno rabo na slovenskih državnih univerzah.

Programski odbor Toporišičevo leto; v Brežicah, 26. junija 2016

„Slovenščino je treba spoštovati tako, kot svoj jezik spoštujejo pripadniki velikih narodov.“